

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK, Den Haag

De staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
De heer dr. H. Bleker
DEN HAAG

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassen**

Prins Clauslaan 8
Den Haag
Postbus 20401
2500 EK, Den Haag
www.rijksoverheid.nl/eleni

Datum 28 april 2011
Betreft Oostvaardersplassen: advies over beheer grote grazers e.a.

Onze referentie
BAC-OVP/20110428_1

Uw referentie
192963

Excellentie,

Kopie aan
Directeur NLP, de heer drs. R.P.
van Brouwershaven

Dank voor uw brief van 24 maart jl. waarin u nogmaals de kaders voor het beheer in het Oostvaardersplassengebied uiteen zet en waarin u de Beheeradviescommissie Oostvaardersplassen [BAC] een viertal vragen voorlegt.

Bijlagen
3

Tussenbalans

De BAC is van mening dat de grote grazers de winterperiode 2010/11 redelijk goed hebben doorstaan. Als eerste bijlage bij deze brief vindt u het door Staatsbosbeheer opgeleverde feitenrelaas over de winterperiode 2010/11. De BAC onderschrijft dit feitenrelaas en is van mening dat het beheer in het Oostvaardersplassengebied in de winterperiode 2010/11 conform het door u geschetste beheerkader heeft plaatsgevonden. De belangrijkste bevindingen van de BAC zijn:

- Staatsbosbeheer heeft per omgaande het afschotprotocol conform ICMO2-advies aangepast om onnodig lijden van de grote grazers te voorkomen. Het nieuwe afschotprotocol is succesvol gebleken door dat meer dan 95% van alle overleden dieren zijn afgeschoten. Verder heeft Staatsbosbeheer zo snel mogelijk aanzienlijke inspanningen verricht om het welzijn van de grote grazers te verbeteren door meer beschutting te bieden. Zo is er 1200 meter schuilrichel in het Oostvaardersplassengebied gecreëerd, zijn er de (bos)gebieden De Driehoek, het Oostvaardersbos en (een gedeelte van) het Kotterbos opengesteld voor alle grote grazers. Hiervoor verdient Staatsbosbeheer lof.
- Het niet openstellen van het Hollandse Hout betekende dat er deze winterperiode minder schuilmogelijkheden voor de grote grazers voorhanden waren dan door ICMO2 geadviseerd. Dit is verdisconteerd in het zgn. protocol vroegreactief beheer, waardoor bij slechtere omgevingsomstandigheden (door bijvoorbeeld minder beschutting) grotere aantallen dieren gedood moesten worden. De

weersomstandigheden hebben niet geleid tot massaal gebruik van de resterende bosschages als schuilmogelijkheid voor de grote grazers. De BAC concludeert mede daaruit dat het niet openstellen van het Hollandse Hout deze winter niet tot een significante welzijnsaantasting van de grote grazers heeft geleid.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassen**

Datum
28 april 2011

Onze referentie
BAC-OVP/20110428_1

- De Beheeradviescommissie Oostvaardersplassen heeft vanaf 1 december 2010 tot heden een zeer intensieve dialoog met Staatsbosbeheer gevoerd en geadviseerd over de volgende onderwerpen:
 - Het vroegreactieve afschotbeleid
 - De aanpak van de monitoring in het Oostvaardersplassengebied
 - PR en communicatie
 - De tellingen van de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied
 - De gevolgen van het besluit om het Hollandse Hout vooralsnog niet open te stellen
 - Het managementplan voor het Oostvaardersplassengebied
- De Beheeradviescommissie heeft op 7 februari aan Staatsbosbeheer een handreiking voor een managementplan voor het toekomstige beheer van het Oostvaardersplassengebied conform ICMO2 advies toegezonden. Op 18 en 19 februari is deze handreiking besproken in een tweedaagse vergadersessie van Staatsbosbeheer met enkele door de BAC afgevaardigde experts. Op 7 april heeft de BAC een Advies Handreiking Managementplan naar Staatsbosbeheer gestuurd. Vervolgens heeft Staatsbosbeheer op 14 april zijn *Managementplan Oostvaardersplassengebied 2011-2015* ter beoordeling aan de BAC voorgelegd. In dit managementplan staat duidelijk omschreven welke doelstellingen Staatsbosbeheer voor het Oostvaardersplassengebied in de toekomst hanteert en op welke wijze Staatsbosbeheer deze wil bereiken. De BAC heeft op 22 april 2011 positief over dit managementplan geadviseerd. Het managementplan en de bijbehorende BAC-brief vindt u als tweede en derde bijlage bij deze brief.
- Op 14 maart 2011 heeft Staatsbosbeheer de Beheeradviescommissie om advies gevraagd over de tellingen van de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied. Op 28 maart heeft de BAC Staatsbosbeheer daarover geadviseerd.
- In de vergadering van 14 januari zijn de communicatieplannen van Staatsbosbeheer inzake het Oostvaardersplassengebied voor het eerst aan de BAC gepresenteerd. In het managementplan Oostvaardersplassen 2011/2015 heeft Staatsbosbeheer de communicatiestrategie verder uitgewerkt.

Commissies

Het ICMO2-rapport noemt een aantal commissiestructuren. In het Algemeen Overleg van 1 december 2010 heeft u in plaats van de in het ICMO2-rapport genoemde *Wetenschappelijke Adviescommissie* een *Beheeradviescommissie Oostvaardersplassen* ingesteld.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassen**

Datum
28 april 2011

Onze referentie
BAC-OVP/20110428_1

Voor het verder bereiken en begeleiden van de verschillende managementdoelen van het beheer in het Oostvaardersplassengebied zal Staatsbosbeheer zgn. *Themawerkgroepen* instellen. Zo is onlangs een themawerkgroep watermanagement ingesteld. Aan groepen van deskundigen (wetenschappers en 'practici') wordt rondom een specifieke managementdoelstelling gevraagd om aan te geven hoe het betreffende doel het best bereikt kan worden. Deze deskundigengroep doet dan een voorstel voor een plan van aanpak, inclusief de eventueel benodigde monitoring, waarna het voorstel door de BAC beoordeeld wordt.

Het is wenselijk om het Oostvaardersplassengebied meer open te stellen voor wetenschappelijk onderzoek. Dit ten eerste om de kennis die dit unieke gebied kan opleveren optimaal te ontwikkelen en, ten tweede om deze kennis, indien nodig, voor een verdere ontwikkeling van het management te benutten. Om dit te initiëren en te coördineren komt er een *Wetenschappelijke Coördinatiegroep*. Deze groep heeft geen bindend adviserende rol richting het management.

ICMO2 heeft nadrukkelijk aanbevolen om het maatschappelijke draagvlak voor het beheer in het Oostvaardersplassengebied te verbeteren. Overleg met belangengroeperingen is daarvoor essentieel. Het door Staatsbosbeheer in december 2010 ingestelde Stakeholderplatform speelt daarin een belangrijke rol door op een gestructureerde wijze aan de dialoog met belangengroeperingen vorm te geven. Op dit moment bestaat het Stakeholderplatform vooral uit belangengroeperingen gerelateerd aan de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied. De Beheeradviescommissie is toevoorder. De BAC acht het verstandig dat Staatsbosbeheer op termijn het Stakeholderplatform uitbreidt met andere groeperingen zoals vertegenwoordigers van bezoekers, omwonenden, vogelliefhebbers en de veehouderijsector.

Als tweede instrument voor het vergroten van het maatschappelijke draagvlak heeft ICMO2 aan Staatsbosbeheer geadviseerd een PR-commissie in te stellen. Daarmee beoogde de ICMO2-commissie een deskundige en consistente communicatieaanpak te bewerkstelligen welke tot op het hoogste niveau binnen Staatsbosbeheer gekend en gesteund wordt. De interne PR-commissie van Staatsbosbeheer komt dit advies na door contacten met o.a. de stakeholdergroepen te onderhouden. Zij zal verder informatie over essentiële concepten zoals 'natuur' en 'welzijn', maar ook over besluiten en ontwikkelingen door het management van de OVP en over de resultaten van de monitoring zo goed mogelijk onder de aandacht brengen van alle geïnteresseerde betrokkenen brengen. Verder heeft zij tot taak een actieve inbreng van belanghebbenden te stimuleren.

Watermanagement

U vraagt de BAC om een inschatting van de mogelijke effecten van het door de ICMO2-commissie geadviseerde watermanagement in de Oostvaardersplassen op stikstofverlies uit de Oostvaardersplassen en de mineralenhuishouding van de boeren in de omgeving van de Oostvaardersplassen. De beantwoording van deze vraag vereist inzicht in de aanpak van het watermanagement. Wij hebben daarom Staatsbosbeheer gevraagd om het punt van de stikstofbelasting expliciet op te nemen in de effectrapportages van de door de themagroep watermanagement te formuleren voorstellen voor de aanpak van de waterhuishouding in het Oostvaardersplassengebied. Wij zullen deze voorstellen zo spoedig mogelijk beoordelen en, voorzien van ons advies, aan u doen toekomen.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassen**

Datum
28 april 2011

Onze referentie
BAC-OVP/20110428_1

Vooruitblik

Ten aanzien van de te verwachten beheersituatie in de nabije toekomst vraag ik uw aandacht voor de volgende drie aspecten.

Hollandse Hout

Omdat het Hollandse Hout afwijkend van het ICMO2-advies niet standaard beschikbaar is als winterschuilmogelijkheid voor de grote grazers, is het ten eerste noodzakelijk geworden om alternatieve scenario's voor extra beschutting te ontwikkelen, bijvoorbeeld het creëren van meer schuilmogelijkheden in het Oostvaardersplassengebied zelf door het stapelen van dood hout en door het aanplanten van 'windsingels' – een aanbeveling uit het eerste ICMO-rapport.

Ten tweede zal de toepassing van het vroegreactieve beheer ertoe leiden dat bij slechte weersomstandigheden meer dieren afgeschoten zullen worden (doordat de omgevingsscore met minder beschutting per definitie slechter is ten opzichte van dezelfde omstandigheden mét de beschikking over het Hollandse Hout). Door een verhoogd afschot van het aantal grote grazers kunnen de omstandigheden in het Oostvaardersplassengebied voor de ganzen en (daarmee) voor de (trek)vogels op de lange termijn verslechteren.

Daarnaast constateert de Beheeradviescommissie dat het eventueel gebruik van het Hollandse Hout als noodmaatregel alleen mogelijk is wanneer vooraf voldoende voorbereidingen zijn getroffen – inclusief het daartoe benodigde bestuurlijke overleg in de regio.

Oostvaarderswissel

Het niet realiseren van de Oostvaarderswissel intensificeert het probleem van de beperkte schuilmogelijkheden zoals hierboven beschreven in de paragraaf over het Hollandse Hout – en versterkt daarmee de noodzaak van de alternatieve scenario's voor beschutting en de noodzaak van het

strakker toepassen van het vroegreactieve beheer. De BAC adviseert u gelet op het belang van de Oostvaarderswissel zoals dat in het ICMO2-advies is verwoord, samen met de regio na te gaan of een effectieve en efficiënte realisatie van de wissel mogelijk is.

**Beheeradviescommissie
Oostvaardersplassen**

Datum
28 april 2011

Onze referentie
BAC-OVP/20110428_1

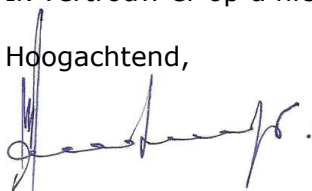
Geluiddempers

De beheeradviescommissie constateert dat de omschakeling van laatreactief naar vroegreactief beheer haar doel heeft bereikt, namelijk het voorkomen van onnodig lijden van de grote grazers in het Oostvaardersplassengebied. In het kader van het daarbij noodzakelijke afschot acht de BAC het wenselijk u te wijzen op het belang van geluiddempers bij het uitvoeren van dit beheer, wetende dat het gebruik van geluiddempers afhankelijk is van vergunningverstrekking door Rijk en provincie. Gezien het belang van de Oostvaardersplassen voor de vele aanwezige bijzondere vogelsoorten in het kader van de vogelrichtlijn en de gewenste rust onder de grazers ook tijdens een afschot is het gebruik van een geluiddemper essentieel. Het is gebleken dat de verstoring van de aanwezige vogelsoorten behoorlijk minder is terwijl de niet geschoten grazers minder reageren op het schot. Hiermee wordt invulling gegeven aan artikelen uit de Flora- en Faunawet en kunnen de noodzakelijke reserves worden gespaard.

De Beheeradviescommissie voor de Oostvaardersplassen spreekt haar vertrouwen uit in het toekomstige beheer van het Oostvaardersplassengebied conform het managementplan zoals Staatsbosbeheer dat heeft voorgesteld. De Beheeradviescommissie zal de vorderingen van Staatsbosbeheer in het Oostvaardersplassengebied nauwgezet blijven volgen en waar nodig de beheerders van advies blijven dienen.

Ik vertrouw er op u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Prof. dr. H. Vaarkamp
Voorzitter Beheeradviescommissie Oostvaardersplassen